Steunpunt voor Onderwijsonderzoek: collectief leren van met externe onderwijsprofessionals

Nieuws dinsdag 1 juni 2021

Eerder dit jaar hebben wij al twee studies van het Steunpunt voor Onderwijsonderzoek (SONO) besproken. In dit nummer van Tribune hebben we het kort over het onderzoek 'Collectief leren via samenwerking met externe (onderwijsprofessionals)'.

Door te zorgen voor een goede professionele ontwikkeling, verhoogt men de draagkracht van leerkrachten. Tegenwoordig gaat men ervan uit dat die ontwikkeling meer en meer door de werknemer zelf wordt gestuurd, schoolnabij vorm krijgt en in interactie plaatsvindt. Er gaat ook meer aandacht naar collectief leren via samenwerking met collega's en/of externe professionals.

In dit SONO-onderzoek wilde men te weten komen hoe een school-overstijgende samenwerking met professionals van buiten de eigen schoolorganisatie nuttig is bij het collectief leren. Met 'professionals van buiten de eigen schoolorganisatie' bedoelt men andere schoolteams, individuen of organisaties binnen en buiten de onderwijswereld.

Het onderzoek is beperkt tot het basisonderwijs en het secundair onderwijs. Alle onderwijsnetten zijn betrokken, alsook alle onderwijsvormen (ASO, BSO, DBSO, KSO, TSO en BuO).

Bijna alle schoolteams zoeken structurele of ad hoc samenwerking met externe partners voor geïntegreerde zorg of leerlingenbegeleiding. Bedoeling hiervan is zicht te krijgen op de behoeften en zorgvragen van leerlingen om zo hun leren te stimuleren. De hulp van externe partners wordt vooral ingeroepen bij specifieke situaties van leerlingen die vragen om bijkomende expertise en ondersteuning.

Schoolteams werken aan hun professionele ontwikkeling door in dialoog te gaan met externen en zichzelf zo een spiegel voor te houden. Ze beseffen namelijk dat ze de waarheid niet in pacht hebben.

Veel schoolteams zien 'hospiteren' – observeren, bevragen en bestuderen van duurzame veranderingsprocessen in andere scholen – als een reden om samen te werken met andere scholen.

Secundaire scholen met beroepsgerichte en technische opleidingen die vragen om ervaringsleren met stages, duaal leren of werkplekleren, werken graag samen met bedrijven, organisaties, vzw's of zorginstellingen.

Leidinggevenden doen vaak aan netwerking om kennis uit te wisselen over beleidsvraagstukken.

De samenwerking met externe (onderwijs)professionals werpt vruchten af, zowel voor de leerkrachten als voor de leerlingen.

Leerkrachten gaan o.m. nuttige bronnen (lesmaterialen, goede praktijken…) uitwisselen en een rijkere invalshoek ontwikkelen. Hun professionele groei wordt bevorderd.

Dit heeft ook een positieve impact op de leerlingen, vooral in het basisonderwijs. De instructiepraktijken veranderen, de leerlingenbegeleiding wordt sterker en ontevredenheden van leerlingen worden vlugger opgemerkt door externen. Bovendien zien leerlingen dat hun leerkrachten samenwerken en dat strekt tot voorbeeld. In het secundair onderwijs was deze impact minder duidelijk.

De slaagkansen van collectief leren via samenwerking met externen hangt samen met de schoolcultuur. Wie leert van externen, moet zijn kennis laten doorsijpelen binnen de school. Daarvoor moeten structurele kanalen bestaan, bijvoorbeeld digitale nieuwsbrieven en vrije ruimte tijdens personeelsvergaderingen. Er moet op school een feedbackcultuur zijn en de bereidheid om bronnen te delen.

Het is van belang dat de samenwerking met externen niet eenmalig is, maar gecontinueerd. Op die manier draagt ze bij tot wat men noemt schoolontwikkeling, een voortdurend proces van bewust, planmatig veranderen van het organisatorisch en onderwijskundig functioneren van de school met als doel het verbeteren van de leerlingenresultaten en het versterken van de veranderingscapaciteit. De onderzoekers nemen dit dan ook op in hun aanbevelingen: streef naar continuïteit in de samenwerking met externe partners.

ACOD Onderwijs vindt het goed dat de personeelsleden tijd en ruimte krijgen voor professionalisering en dat ze eigenaar worden van hun eigen professionaliseringstraject.

Door haar omvang kunnen we deze bijzonder interessante en relevante studie hier niet volledig en in detail bespreken. Voor wie meer wil weten, geven we hier de titel en de link waar men de studie kan downloaden:
OL2.2 Collectief leren via samenwerking met externe (onderwijsprofessionals)
https://data-onderwijs.vlaanderen.be/onderwijsonderzoek/default.aspx?nr=429

nancy.libert@acod.be